

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/106/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6617210915
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6617210915.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobkyne P. P., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom S. I XXXX/X, A., právne zastúpenej JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom ul. J. Kráľa 5/A, Lučenec, proti žalovanému H. B. J., s.r.o., O.: XX XXX XXX, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubáňiho 16, Bratislava, v konaní o zaplatenie 1.041,88 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec, č. k. 6Csp 76/2017-85 zo dňa 13. 12. 2017, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.041,88 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.041,88 Eur od 14. 09. 2017 až do zaplatenia titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd poukázal na tú skutočnosť, že v konaní nebolo preukázané, že by medzi žalovaným a žalobkyňou došlo k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v písomnej forme, avšak nedodržanie tejto formy nespôsobuje jej absolútnu neplatnosť, ale ako to vyplýva z ust. § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej v texte zákon č. 129/2010 Z. z.), poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, v dôsledku čoho veriteľovi prináleží len právo na to, čo reálne dlžníkovi poskytol.

3. Zároveň súd uviedol, že zmluva neobsahuje aj ďalšie obligatórne náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z., a to dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, pretože termín konečnej splatnosti je uvedený len v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi zo dňa 26. 06. 2013, ktorý však nie je podpísaný žalobkyňou.

4. Okresný súd konštatoval, že úrok dojednaný v zmluve ako odplata je dojednaný v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka), nakoľko v júni 2013 sa úroky zo spotrebiteľských úverov pohybovali v priemere vo výške 15,77 %. V predmetnej zmluve medzi stranami sporu bola však dojednaná výška úrokovej sadzby 70,02 % a ročná úroková sadzba revolvingu 73,21 %. V tejto súvislosti poukázal i na nevyhnutnosť prednostného použitia Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch v zmysle úpravy od 01. 04. 2015, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 102/2014 Z. z..

5. Na záver okresný súd zdôraznil, že výška RPMN musí byť vypočítaná na základe údajov platných v čase uzavretia zmluvy. Ak by aj od podania žiadosti o poskytnutie úveru až do doby podpísania zmluvy malo dôjsť k zmene výšky RPMN, keďže táto by mala byť stanovená ku dňu uzavretia zmluvy, uvedený údaj musí byť známy spotrebiteľovi pri podpise zmluvy, teda, keď došlo k jeho zmene od podania žiadosti, mal by byť v tejto časti spotrebiteľ informovaný dodávateľom o takejto podstatnej zmene, a to vo forme podania nového návrhu zmluvy. Následne pristúpil súd aj ku kontrole výšky RPMN, kde kontrolným výpočtom zistil, že v zmysle údajov uvedených v zmluve by bola výška RPMN až 92,97 %, čo v danej situácii znamená, že údaj bol v zmluve uvedený nesprávne.

6. Zmluva taktiež podľa okresného súdu neobsahuje ani náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., a to výšku počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, nakoľko v zmluve je uvedená iba suma mesačnej splátky bez toho, aby bolo zrejmé, aká časť mesačnej splátky je určená na úhradu istiny, aká na úroky a podobne. Vzhľadom na vnútroštátnu úpravu ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. a výklad tohto ustanovenia ustálený súdnou praxou nie je preto možné ani po rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/2015 - Home Credit Slovakia, a. s./Klára Bíróová uskutočniť iný výklad vnútroštátneho práva.

7. Po zhodnotení súdu, že zmluva o revolvingovom úvere neobsahovala podstatné obligatórne náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f), i), j) a k) zákona č. 129/2010 Z. z., súd považoval poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov aj v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z..

8. V konaní bolo preukázané, že z úveru vo výške 720 Eur žalovaný poskytol žalobkyni len sumu 616,50 Eur a taktiež bolo preukázané, že žalobkyňa žalovanému zaplatila sumu 1.697,74 Eur. Keďže žalovaný mal nárok len na vrátenie poskytnutej istiny vo výške 616,51 Eur, žalovanej tak vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.081,23 Eur. Súd viazaný žalobou vychádzal z uplatňovaného nároku žalobkyne v rozsahu 1.041,88 Eur, ktorá spočíva z platieb realizovaných v období od októbra 2014 do januára 2017. Na základe vykonaného dokazovania mal tak okresný súd za preukázané, že sa žalovaný bezdôvodne obohatil na úkor žalobkyne, a teda žalobkyňa má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu, aký je uvedený vo výroku jeho rozhodnutia.

9. Čo sa týka uplatnenia námietky premlčania žalovaného a tvrdenia, že žalobkyňa vo svojej žalobe nešpecifikovala okamih nadobudnutia vedomostí o možnom bezdôvodnom obohatení, súd uviedol, že žalobkyňa vo svojej žalobe uviedla, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela až v marci roku 2017, a to po porade so svojím právnym zástupcom. Súd tento dátum bral do úvahy z toho hľadiska, že bežný jednotlivец nemá vedomosť o takýchto skutočnostiach, t. j. že nemôže mať vedomosť o tom, či zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti, resp. či bola uzavretá platne. Ide o otázku odborného posúdenia, na ktoré sú potrebné odborné znalosti. Keďže žalobkyni neuplynula objektívna ani subjektívna lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože táto by najneskôr uplynula v marci roku 2019, súd na námietku premlčania neprihliadal.

10. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

11. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. Spochybnil právne závery okresného súdu spočívajúce v tom, že zmluva nebola uzavretá písomne. Záver súdu popiera najmä skutočnosť, že sám žalobca k podanej žalobe pripojil uzavretú zmluvu o revolvingovom úvere č. 8500027063, z čoho vyplýva, že uvedenou zmluvou disponoval a disponuje.

12. K námietke, že zmluva obsahuje dohodnuté úroky, ktoré odporujú dobrým mravom, konštatoval, že otázka výšky úrokov, ich súladu so zákonom sa musí posudzovať v intenciách ustanovení Obchodného zákonníka, najmä poukázal na ust. § 502 ods. 1, ktorý obsahuje reguláciu záväzku platiť úroky, úpravu situácie, ak si strany výslovne nedohodli ich výšku v zmluve a situáciu, ak si strany dohodli v zmluve úroky vyššie, než je prípustné na základe alebo podľa zákona. Uvedená právna úprava vyplývajúca z poslednej vety citovaného zákonného ustanovenia má prednosť pred Občianskym zákonníkom, preto súd prvej inštancie postupoval nesprávne a dospel k nesprávnemu právnemu záveru o neplatnosti úrokov. Navyiac podľa neho posúdenie úrokov ako neplatný právny úkon neobstojí ani podľa predpisov Občianskeho práva. Ak súd prvej inštancie bol schopný určiť, že výška úrokov je v rozpore s dobrými mravmi, potom logicky je a musí byť spôsobilý určiť, kde dochádza k rozporu s dobrými mravmi, od akej hodnoty, inak

povedané, na to, aby súd mohol dospieť k záveru o neplatnosti zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi v časti úrokov musí vedieť určiť hranicu, kde tento rozpor už je a kde ešte nie je. Takéto určenie pritom logicky bude spĺňať aj podmienku oddeliteľnosti od ostatného obsahu, pretože ak sa na jednej strane dá určiť hranica, kde rozpor nastal a kde nie, potom súd tým vyjadruje svoje právne posúdenie aj o tom, kde sa dohoda o úroku považuje za platnú (s poukazom na ust. § 41 Občianskeho zákonníka). Súd prvej inštancie neposúdil prejednávajúcu vec správne ani podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, dospel k nesprávnemu záveru o neplatnosti úverovej zmluvy a o vzniku bezdôvodného obohatenia.

13. Nestotožnil sa ani s právnym záverom o tom, že zmluva neobsahuje termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, nakoľko v článku 7 ods. 7.1 zmluvných dojednaní, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, samotné oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi predstavuje nielen potvrdenie akceptácie predloženého návrhu na uzavretie zmluvy, ale je súčasťou zmluvy ako takej. Uvedené oznámenie tak tvorí súčasť zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania, pričom údaj o dni splatnosti poslednej splátky vyplýva nielen zo spomenutého splátkového kalendára, ale aj z oznámenia veriteľa o schválení úveru dlžníkovi.

14. Zároveň podľa neho nie je dôvodné, aby v zmluve bolo uvedené aj členenie mesačnej splátky v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/2015. Považuje za paradox, aby názor Súdneho dvora EÚ vyslovený v uvedenom rozhodnutí niektoré ústavné orgány akceptovali a iné nie, na záver napadol i záver súdu o nesprávnosti RPMN.

15. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že sa stotožňuje s výrokom napadnutého rozhodnutia a navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne. Nedošlo k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v písomnej forme, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť, a nie bezúročnosť úveru. Neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere z dôvodu jej neuzavretia pri nestretnutí sa návrhu na uzavretie zmluvy a jeho prijatia, nemôže byť podkladom na záver o bezúročnosti úveru za žiadnych okolností. Len tá zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročnou pre nedodržania písomnej formy, ak sa síce zmluvné strany súhlasne dojednali na jednotlivých náležitostiach, ale neexistuje písomný podklad, ktorý by svedčil o písomnej forme zmluvy, až vtedy by išlo o bezúročnosť úveru. Zmluva o spotrebiteľskom úvere v tomto prípade je však jednoznačne neplatným právnym úkonom. Žalobkyňa v prejednávanej veci akceptovala znenie povinných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere len v takej miere, ako sú tieto vyjadrené v bode 5 žiadosti/zmluvy. Bod 5 žiadosti/zmluvy je návrhom žalobcu na uzatvorenie zmluvy. Bod 6 žiadosti/zmluvy, ako aj oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi mali byť a mohli byť akceptom návrhu žalobcu. V bode 6 žiadosti/zmluvy sa uvádza iný údaj RPMN ako v bode 5 žiadosti/zmluvy. V oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi sa uvádza oproti bodu 5 žiadosti/zmluvy celkom iný údaj, a to termín konečnej splatnosti. Konkrétne uviedla, že v bode 5 žiadosti/zmluvy je uvedený len počet splátok a splatnosť splátok, čo nepovažuje za dostatočné vyjadrenie náležitostí termínu konečnej splatnosti. Nielen že táto náležitosť nie je uvedená s dátumovou špecifikáciou, ktorá sa podľa nej vyžaduje, ale ani iným bezpečným a bezproblémovým spôsobom nie je pre spotrebiteľa možné z týchto dôvodov zistiť, kedy nastane konečná splatnosť, pretože k tomu by musel byť v bode 5 žiadosti/zmluve uvedený aj termín splatnosti prvej splátky. V opačnom prípade nie je možné stanoviť, kedy nastane termín konečnej splatnosti, pretože nevie, odkedy má počítať splatnosť jednotlivých splátok. Až v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi je uvedený termín konečnej splatnosti. Návrh žalobcu na uzatvorenie zmluvy - bod 5 žiadosti/zmluvy sa obsahovo nestretol s prijatím návrhu zo strany žalovaného, a to z dôvodu zmien v údajoch RPMN, ako aj z dôvodu uvedenia úplne nového údaj - termínu konečnej splatnosti, ktorý sa v bode 5 žiadosti/zmluvy vôbec nenachádzal.

16. Prijatie návrhu musí byť v zmysle Občianskeho zákonníka úplné. Ak dodávateľ hodnoty jednotlivých zákonom obligatórnych náležitostí zmení, má za to, že zo strany dodávateľa nejde o prijatie návrhu, ale o nový návrh podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka a k platnému uzatvoreniu zmluvy teda môže logicky dôjsť až po prijatí nového návrhu. Ani to, že sa údaj RPMN určuje presne stanoveným zákonným postupom ešte neznamená, že sa môže v jednotlivých listinách majúcich tvoriť zmluvu líšiť. Argumenty o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v spojení s uplatnením nepriameho účinku smernice považuje za situácie, kedy nedošlo k platnému uzatvoreniu zmluvy za podružné, pretože v prvom rade je potrebné riešiť otázku, či vôbec zmluva existuje, v ktorej by mohla niektorá z náležitostí absentovať.

17. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte aj „CSP“), ktorý v zmysle § 470 ods. 1 stanovuje, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa prvej vety odseku 2 § 470 CSP však platí, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

18. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP (á contrario) a rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

19. Okresný súd dospel po vykonanom dokazovaní k správne právnemu záveru o tom, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia je dôvodný, a to napriek tomu, že odvolací súd sa nestotožňuje s jeho právnym záverom o tom, že k uzavretiu zmluvy medzi stranami sporu nedošlo. Súčasťou žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru boli i údaje o schválenom revolvingovom úvere, ktoré boli pri podpise predmetnej žiadosti žalobkyňou známe, ak z bodu 7 uvedenej žiadosti/zmluvy vyplýva, že dlžník, spoludlžník 1/, spoludlžník 2/ a veriteľ v ďalšom odkazujú na úpravu obsiahnutú v zmluvných dojednaniach zmluvy o revolvingovom úvere, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto žiadosti/zmluvy. Ak teda žalobkyňa podpísala žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru dňa 21. 06. 2013, túto podpísala spolu s údajmi o schválenom revolvingovom úvere v bode 6, ktoré údaje jej v tom čase boli známe, nemožno mať za to, že by predmetná žiadosť/zmluva nebola uzavretá medzi stranami sporu písomne. V bode 13 sa navyše výslovne konštatuje, že riadnym vyplnením a následným podpisom tejto žiadosti/zmluvy všetkými zúčastnenými stranami uzatvoril veriteľ s dlžníkom, teda žalovaný so žalobkyňou zmluvu o revolvingovom úvere, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú zmluvné dojednania (na zadnej strane uvedenej žiadosti/zmluvy).

20. Napriek vyššie uvedenému sa však odvolací súd stotožňuje v celom rozsahu so skutkovým a právnym záverom okresného súdu spočívajúcim v tom, že predmetná zmluva neobsahuje obligatórne náležitosti v zmysle zák. č. 129/2010 Z. z.. Zmluva neobsahuje náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z., a to dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Uvedený termín konečnej splatnosti je uvedený len v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi zo dňa 26. 06. 2013, teda v čase, kedy žalobkyňa uzatvárala predmetnú zmluvu, jej doba trvania zmluvy, resp. termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru vôbec nebol známy, a to napriek tomu, že účelom ust. § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. je informovanie spotrebiteľa, aby už pri podpise zmluvy vedel, ako dlho je povinný plniť si povinnosť splácať úver, preto je nutné, aby dodávateľ v zmluve špecifikoval konečnú splatnosť úveru konkrétnym obdobím, ktorý údaj však v zmluve absentuje. Žalobkyňa pri podpise zmluvy nebola informovaná tak, ako to ustanovuje zákon a ani o dobe trvania zmluvy, keď uvedený údaj taktiež absentuje. Nemožno totiž, ako správne podotkol aj okresný súd v odôvodnení jeho napadnutého rozhodnutia, brať do úvahy tvrdenie žalovaného, že údaj o konečnej splatnosti, ako aj doba trvania zmluvy, je priamo obsiahnutý v zmluve, a to buď podľa dátumu splatnosti a počtu splátok, resp. splatnosťou poslednej splátky. Zákon vyžaduje časovú dátumovú špecifikáciu konečnej splatnosti úveru, ktorá je dodávateľom určená na základe vstupných údajov. Je potom úlohou dodávateľa, teda veriteľa, aby uvedené vstupné údaje matematicko-logickými operáciami premietol do konkrétneho časového údaju, ktorý bude konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru predstavovať. Zmluva o úvere údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru neobsahuje a v čase uzatvárania zmluvy so spotrebiteľkou, tejto nebolo známe, aký termín konečnej splatnosti a doba trvania zmluvy bude uvedená v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, ktoré bolo žalobkyňi doručené až dodatočne. Nemožno sa teda stotožniť s tvrdením žalovaného, že termín konečnej splatnosti je možné uviesť až dodatočne v oznámení veriteľa o schválení úveru, ak zmluva uzavretá medzi stranami sporu pod bodom 13 obsahuje len to, že riadnym vyplnením a následným podpisom tejto žiadosti/zmluvy uzatvoril veriteľ s dlžníkom zmluvu o revolvingovom úvere, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú zmluvné dojednania, ktoré však údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, či doba trvania tejto zmluvy, neobsahovali.

21. Nie je možné pristúpiť na výklad žalovaného spočívajúci v tom, že pokiaľ je v zmluvných dojednaniach, ktoré sú súčasťou zmluvy dojednané, že súčasťou zmluvy sú i ďalšie prílohy, s ktorými nebola žalobkyňa v čase uzavretia zmluvy ako spotrebiteľka oboznámená, ide o súčasť zmluvy ako takej. Ani zmluvné dojednania, ktoré tvoria súčasť zmluvy, termín konečnej splatnosti úveru neobsahujú. Konštatovanie, že deň splatnosti poslednej splátky úveru podľa posledného splátkového kalendára je

dňom konečnej splatnosti úveru, je však neurčitý a nezrozumiteľný, ak splátkový kalendár nie je súčasťou zmluvy, zmluvných dojednaní a ani oznámenia veriteľa o schválení úveru dlžníkovi. Bez ohľadu na to, opakovane odvolací súd zdôrazňuje, že určenie dňa splatnosti poslednej splátky bez toho, aby bol tento špecifikovaný, možno k jeho určeniu dospieť len komplikovaným výpočtom, ktorý nemusí byť bežnému spotrebiteľovi zrejmý, ak aj podľa žalovaného je tento termín možné vypočítať na základe viacerých pre spotrebiteľa neznámych údajov (v čase uzavretia zmluvy), navyše len z parametrov schváleného úveru, a to z počtu splátok periodicity, ich splatnosti, dátumu splatnosti v priebehu periódy ich splácania a podobne, ak splátkový kalendár nie je súčasťou zmluvy a v spise sa žiadny splátkový kalendár ani nenachádza.

22. Odvolací súd sa stotožňuje i so záverom okresného súdu o tom, že výška RPMN je v zmluve/žiadosti uvedená rôznymi údajmi. Aj v tomto prípade je nevyhnutné konštatovať, že spotrebiteľovi musí byť výška RPMN známa v čase uzavretia zmluvy a ak aj dodatočne došlo k jej zmene, mal by o tomto byť spotrebiteľ informovaný dodávateľom ako o podstatnej zmene vo forme podania nového návrhu zmluvy. Nezrozumiteľným je i ďalší údaj uvedený v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, a to priemerná hodnota RPMN platná ku dňu podpísania zmluvy o revolvingovom úvere, ktorá by mala predstavovať 48,52 %. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že výška RPMN ako obligatórna náležitosť zmluvy je v žiadosti/zmluve v spojení s oznámením veriteľa o schválení úveru dlžníkovi zmätočná bez toho, aby bol spotrebiteľ akýmkoľvek spôsobom oboznámený s dôvodmi predmetnej zmeny, či úpravy výšky RPMN.

23. Odvolací súd sa stotožňuje aj so záverom okresného súdu spočívajúcim v tom, že výška úroku resp. dojednanie odplaty za poskytnutý úver bol dojednaný v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka). Konkrétne okresný súd poukázal na to, že v júni 2013 sa úroky zo spotrebiteľských úverov pohybovali v priemere vo výške 15,77 %, napriek tomu medzi stranami sporu bola dojednaná výška úrokovej sadzby 70,02 % a ročná úroková sadzba revolvingu 73,21 %. V takomto prípade podstatným spôsobom prevyšuje najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Ak bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 720,- EUR, ktorý bol reálne žalobkyni poskytnutý len vo výške 616,51 EUR a za poskytnutie tohto uvedeného úveru mala žalobkyňa celkovo zaplatiť 1.620,36 EUR, ide o viac ako dvojnásobok poskytnutých finančných prostriedkov (225 %), preto zmluvu o úvere v jej časti o úrokoch z úveru dohodnutých vo výške 70,02 % považoval okresný súd dôvodne za rozpor s dobrými mravmi.

24. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívame výkonu práv, nešíkanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd SR uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 OZ treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Ústavný súd SR už v náleze z 28. februára 1995 sp. zn. PL. ÚS 10/95 (Zbierka zákonov SR, čiastka 20, číslo 51/1995), ktorým rozhodol o nesúlade ustanovenia § 13 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 45/1964 Zb. s ustanovením § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka okrem iného uviedol, že aj keď sú úroky z pôžičky (§ 658 ods. 1 OZ) predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi neznamena to, že možno dohodnúť úroky v akejkoľvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Závisí preto od rozhodnutia súdu, aby v konkrétnom prípade ustálil, či výška dohodnutých úrokov je alebo nie je v súlade s dobrými mravmi. Uvedený nálež je pritom plne aplikovateľný aj v prípade, ak je predmetom posudzovania výška zmluvne dohodnutých úrokov z úveru.

25. Ústavným súdom vyslovený názor korešponduje s tézou (používanou predovšetkým právnou vedou a teóriou), že zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie (z hľadiska obsahovej náplne právnych úkonov) napr. pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Usmerňovanie zásady zmluvnej voľnosti prostredníctvom uvedených korektívov (ako aj pri zákonomnom zákaze) nepochybne prispieva k spoločenskej a právnej akceptácii zásady zmluvnej spravodlivosti v súkromnom práve.

26. Pokiaľ ide o primeranosť výšky zmluvných úrokov - problematika dobrých mravov (na historickom národnom, ale aj európskom pozadí) úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom, resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnom úkonom, tak typickou práve v prípade tradičnej "úžery". Táto doktrína nadobudla v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti.

27. Občiansky zákonník, Obchodný zákonník a ani iný predpis účinný ku dňu uzavretia Zmluvy o úvere neobsahuje ustanovenie o tom, do akej konkrétnej výšky možno dojednať zmluvné úroky, predstavujúce odplatu za poskytnutie finančných prostriedkov. V prípade, ak sa jedná o poskytnutie finančných prostriedkov spotrebiteľovi, určité hranice vyplývajú z ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy. Existencia citovaného ustanovenia však neobmedzuje okresný súd z možnosti posudzovania výšky dojednanej odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru aj cez prizmu dobrých mravov. Nemožno totiž opomenúť, že dobré mravy sú pojmom inherentným s právnym poriadkom, nakoľko samotné dobré mravy len dopĺňajú písané normy pozitívneho práva o vyvážený a spravodlivý širší rámec založený na analýze oprávnených záujmov. Stoja na úrovni nepísaného práva, ktorého hlavné zložky predstavujú všeobecné právne zásady a všeobecne uznávané normy morálky. Systém pozitívneho práva je tak zabezpečený (všeobecnou) dimenziou spravodlivosti. V zmysle uvedeného sa aj na výšku odplaty za poskytovanie finančných prostriedkov je potrebné pozeráť nie len z hľadiska platnosti jej dojednaní v zmysle účinného zákonného ustanovenia § 53 ods. 6 OZ, či nariadenia vlády, ale aj z hľadiska toho, či takto dojednaná odplata v podobe úrokov z úveru neodporuje všeobecnej predstave primeranosti za zachovania základných zásad na ktorých je občianske právo postavené, t. j. (okrem iného) i na zachovaní zásady ekvity. Pritom platí, že neprimerane vysoký úrok je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi. Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úroku treba predovšetkým porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov v rozhodnom období. Určujúcim kritériom primeranosti odplaty v rámci spotrebiteľskej zmluvy je obvyklosť tejto odplaty na finančnom trhu, ktorú obvyklosť je možné posudzovať len s ohľadom na bežnú prax inštitúcií poskytujúcich úvery v porovnateľných výškach a za porovnateľných podmienok.

28. Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že okresný súd dospel k správne záveru o rozpornosti odplaty za poskytnutie úveru (v podobe dojednaného úroku z úveru) s dobrými mravmi a tým aj absolútnej neplatnosti tejto časti zmluvy o revolvingovom úvere (§ 39 OZ).

29. Ak teda vzhľadom na vyššie uvedené odvolací považoval za dostatočne zistený skutkový stav okresným súdom a z toho vyplývajúce právne závery o tom, že spotrebiteľský úver poskytnutý žalobkyni je nutné považovať za bezúročný a bez poplatkov vzhľadom na ust. § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z., ako aj v dôsledku toho, že ide o zmluvu uzavretú v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka v časti dojednaní odplaty, bolo by nadbytočné a nesúladne s procesnou zásadou hospodárnosti konania rozoberať ďalšie dôvody, na základe ktorých bolo žalobe vyhovené. Odvolací súd preto už nevykonával úkony spojené s vyhodnotením otázok, ktoré nemajú priamy súvis s predmetom konania, ak vznik nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bol dôvodný.

30. Na záver odvolací súd poznamenáva, že samotným východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva, ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zákonodarcu sa preto pokúsil vyrovnať túto faktickú nerovnosť cestou práva, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného jednaní, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z ideí rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany, a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, t. j. spravodlivosti, ekvity či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých východiskové pozície sú značne nerovnovážne (napríklad vzťahu podnikateľa so spotrebiteľom), sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda akási formálna rovnosť, pretože v skutočnosti nerovnosť východiskových prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je potom možné vidieť v nerovnovážnej úprave subjektívnych práv a povinností účastníkov súkromnoprávneho vzťahu tým, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické, informačné, odborné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Inak povedané, aby bolo možné rovnosť dosiahnuť, je nutné nerovnosť východiskových pozícií korigovať zákonnou úpravou práv a povinností. Okrem uvedenej úpravy práv a povinností možno navyše od dodávateľa (ako profesionála na príslušnom trhu tovarov a služieb) vyžadovať, aby sa vo vzťahu k spotrebiteľovi choval vo všeobecnosti

poctivo. Pokiaľ týmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jednaní dodávateľa, a takémuto nepoctivému jednaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu (porovnaj napr. § 265 ObZ, § 3 OZ alebo § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). V praxi sa zásada poctivosti prejavuje mimo iného tým, že text spotrebiteľskej zmluvy (obzvlášť ak sa jedná o zmluvu formulárovú), má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Napríklad zmluvné dojednania musia mať dostatočnú veľkosť písma, nesmú byť vo výrazne menšej veľkosti, než okolitý text a nesmú byť umiestené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Ako už bolo uvedené vyššie, i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky - zmluvné dojednania uplatniť, pričom nemusia byť osobitne podpísané. Avšak ich aplikácia má nie len formálne obmedzenia, o ktorých už odvolací súd pojednával, ale i obmedzenia obsahové. Obchodné podmienky či zmluvné dojednania v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť najmä k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy uvádzať dojednania technického, či vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich dodávateľ (často neprehľadne, zložito formulovane a vo forme malého písma) skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najpravdepodobnejšie uniknú. Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu so spotrebiteľom poctivo a takémuto konaniu dodávateľa nie je možné priznať právnu ochranu.

31. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok potvrdil ako v celom rozsahu vecne správny a to vrátane výroku o náhrade trov konania, keď okresný súd priznal náhradu trov konania strane sporu, ktorá bola v konaní plne úspešná. Uvedené odvolací súd uvádza napriek tomu, že konkrétnymi dôvodmi rozhodnutie o náhrade trov konania nebolo odvolaním napadnuté, ide však o závislý výrok.

32. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I ÚS 50/04). Navyše do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo strany vyjadrovať s k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá strana (II ÚS 3/97, II ÚS 251/03).

33. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný, preto mu vznikol nárok na náhradu trov konania. Žalovanému však v odvolacom konaní trovy odvolacieho konania, ktoré by boli preukázané odôvodnené a ktoré by predstavovali účelne vynaložené výdavky (§ 251 CSP), nevznikli, preto odvolací súd rozhodol, že žalovaný nárok na ich náhradu nemá.

34. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).